

Alvászproblémák Parkinson-kórban: alap információk betegek részére

MILYEN TÍPUSÚ ALVÁSPROBLÉMÁK JELENTKEZNEK PARKINSON-KÓRBAN (PK) SZENVEDŐ BETEGEKNÉL?

A mozgást befolyásoló motoros tünetek mellett a PK-os betegeknél gyakran nem motoros tünetek is jelentkeznek. Az ilyen tünetek egyike lehet az alvászavar. Az alvászavarok gyakoriak a PK korai szakaszában, és a betegség előrehaladtával is. Néhány alvási probléma még évekkkel azelőtt is kezdődhet, mielőtt a motoros tünetek jelentkeznek. A PK-os betegeknél az alábbi alvási nehézség közül egy vagy több is kifejlődhet:

- Nehezen alszanak el, vagy többször felébrednek (álmatlanság), általában az utóbbi súlyosabb panasz
- Kiabálnak, sikoltoznak, álmaikat megélik, ez járhat verekedéssel, ütéssel is. Ezt REM alvási viselkedési zavarnak (RBD) nevezik
- Nappal túlzottan álmosak, néha hirtelen elalszanak
- Gyakrabban kelnek fel, hogy használják a mosdót
- A lábaikban kényelmetlen érzést tapasztalnak fekvéskor, amely mozgás közben enyhül. Ezt „nyugtalan láb szindrómának” nevezzük. A nyugtalan láb szindróma gyakran együtt jár alvás közben rángatózó lábmozdulatokkal (időszakos lábmozgás zavar).
- Légzésük megszakad alvás közben (alvási apnoe).

MIÉRT ALAKULNAK KI AZ ALVÁSI PROBLÉMÁK? EZEK ÖSSZEFÜGGÉSBE HOZHATÓK A SZEDETT GYÓGYSZEREKKEL?

A PK megváltoztathatja a kémiai anyagokat (neurotranszmitterek) és az agyterületek működését, amelyek az alvást és az ébrenléletet szabályozzák. Ezek a változások alvászavarokat okoznak PK-os betegeknél. A PK kezelésére alkalmazott gyógyszerek ki is válthatják vagy ronthatják a tüneteket, főleg a nappali álmoságot és / vagy élénk álmok megjelenését.

HOGYAN LEHET DIAGNOSZTIZÁLNI AZ ALVÁSI NEHÉZSÉGEKET?

A PK-os betegeknél beszélniük kell alvási problémáikról az egészségügyi személyzettel. Orvosuk több kérdést is feltehet a betegeknél, illetve alvótársuknál (ha van ilyen) az alvási problémák súlyosságának felmérésére. Át fogják nézni a szedett gyógyszereket is, hogy befolyásolhatják-e az alvást. A pontos diagnózishoz alvászvizsgálatra lehet szükség. Az alvást

elemezhetik egy éjszakán keresztül, melyet polyszomnográfának hívnak. Vagy monitorozhatják a mozgást 24 órán keresztül. Ezt aktigráfiának hívják.

HOGYAN TUDNAK A PK-OS BETEGEK JOBBAN ALUDNI?

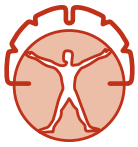
A PK-os betegek és gondozóik kipróbálhatják a következő tippeket a jobb éjszakai alvás érdekében:

- Megfelelő alvási szokások kialakítása: rendszeres lefekvés rutin létrehozása. Például lefekvés és ébredés ugyanabban az időben minden nap; és pihentető tevékenységek, mint például egy könyv olvasása éjjel.
- Idő előtt ne feküdjön le aludni.
- Kerülje a zavaró tényezőket alvás előtt, mint például koffein, alkohol fogyasztása, és az éjszakai gyakori ivás (hogy ne kelljen gyakran kimenni a mosdóba).
- Hozzon létre kényelmes környezetet az alváshoz. Kényelmes ágyat, megfelelő fényt és megfelelő szobahőmérsékletet.
- Végezzen rendszeres fizikai tevékenységet és edzést a nap folyamán.
- Ha az álmok megélése problémát jelent, helyezzen el párnákat az ágy körül és az ágyban, hogy elkerülje a sérüléseket.
- Próbálja meg elkerülni a késő délutáni vagy korai esti szeszitát.
- Fontolja meg a relaxációs terápiát, a zene- vagy a fényterápiát.
- Ne feküdjön az ágyban éberon hosszú időn keresztül. Ha több mint fél órán át nem tud aludni, keljen fel és végezzen valamit pihentetőt. Ezután később próbáljon meg újra aludni.

VANNAK KEZELÉSI LEHETŐSÉGEK AZ ALVÁSI PROBLÉMÁKRA?

Az alvási problémákkal küzdő PK-os betegek számára számos kezelési lehetőség létezik.

- A PK kezelésére alkalmazott gyógyszerek befolyásolhatják az alvást. Ha a motoros tünetek jelentenek problémát éjszaka, akkor a kezelés módosítása segíthet.
- A depresszió, a szorongás és a fájdalom fokozhatja az alvási problémákat. A disztónia okozta végtagszavarodás és a görcsök szintén alvási nehézségeket okozhatnak. Ezen állapotok vagy tünetek kezelése segíthet.
- Ha a PK-os beteg élénken megéli álmait, gyógyszeres kezelés válhat szükségessé. Melatonint vagy klonazepámot írhatnak fel a problémára.
- A kognitív viselkedési terápiát (CBT) néha az alvászavarok kezelésében is használják. A PK-os betegek hasznosnak

Alvászproblémák Parkinson-kórban: alap információk betegek részére

találhatják a kezelést.

- Az álmatlanságra ható gyógyszerek előnyösek lehetnek az alvási nehézségekkel küzdő PK-os betegek számára, bár ezek nem az elsődlegesen választandó gyógyszerek. Megjegyezzük, hogy az álmatlanságra ható szerek PK-os betegeknél eltérőek lehetnek.
- Az alvás során fellépő légzési nehézségeket (apnoé) ki kell vizsgálni. Hasznos lehet alvás közben egy segédeszközt igénybe venni.
- Néhány PK-os betegnél napközbeni álmoság lép fel. Ilyen esetben fontos, hogy aktívnak kell maradni a nap folyamán. Az orvosok fontolóra vehetik gyógyszeres kezelés bevezetését.